

GRUNDSKOLE 29. juli 2024

DEBATINDLÆG

Hver fjerde nyuddannede lærer har forladt folkeskolen efter fem år: »Det er en negativ spirale«

Skrevet af

Lars Andersen

Direktør

De nyuddannede lærere forlader i stor stil folkeskolen inden for få år af deres ansættelse. Halvdelen af de lærere, der forlader folkeskolen, opgiver helt at undervise. Tendensen svækker en folkeskole, der allerede er presset.

Kontakt

Direktør

Lars Andersen

📞 40 25 18 34

✉️ la@ae.dk

Kommunikationschef

Jesper Kirkbak

📞 50 73 71 34

✉️ jk@ae.dk

Skoleeleverne og deres lærere i folkeskolen kan så småt begynde at forberede sig på et nyt skoleår. Men når klokken ringer ind om et par uger, vil der være mange nye ansigter, der møder eleverne.

En analyse, vi i Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) har lavet, viser, at de [nyuddannede lærere søger væk fra folkeskolen](#) i højere grad end tidligere.

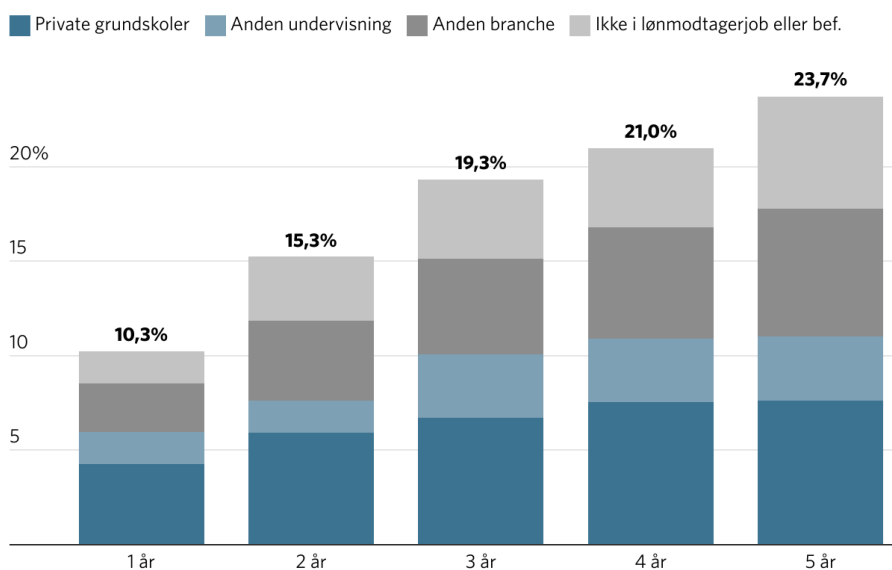
Næsten hver femte nyuddannede lærer forlader folkeskolen inden for tre år, mens knap hver fjerde har forladt folkeskolen efter fem år.

Og den tendens er blevet mere udtalt i de senere år. Blandt folkeskolelærerne, der blev færdiguddannet i 2013, gik der fem år, før hver femte havde forladt folkeskolen igen. For dem, der afsluttede uddannelsen i 2018, skulle der kun gå tre år.

FIGUR

Nye lærere, der forlader folkeskolen, skifter primært til private skoler

Figuren viser andelen af nyuddannede lærere fra 2018, der arbejdede i folkeskolen umiddelbart efter endt uddannelse, fordelt på ansættelsessted ét-fem år efter.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) • Kilde: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Sammenhængskraften svækkes med en presset folkeskole

Folkeskolen spiller en central rolle i vores samfundsmodel. Det er her børnene bliver klædt på til et godt voksenliv både fagligt, socialt og kulturelt.

Det er vigtigt for sammenhængskraften, at børnene er sammen på tværs af sociale lag. Det er en motor for at forstå andre menneskers problemer og for opbakningen til vores velfærdsmodel. Og det er gavnligt for børn fra mindre velstillede familier, at de kan finde andre uden for hjemmets fire vægge at spejle sig i.

Men skolen er udfordret.

Alt for mange elever forlader skolen uden tilstrækkelige basale færdigheder. Der var en markant stigning i folkeskoleelever, der i sommeren 2023 ikke bestod dansk og matematik ved 9.-klassesaftagsprøverne.

[Det viste vi i AE i en analyse tidligere på året.](#)

Midlerne til folkeskolen er blevet udhulet i forhold til den generelle velstandsfremgang i samfundet.

[Udgiften per folkeskoleelev steg kun med 1,3 procent i perioden 2009-2020.](#) I samme periode steg velstanden per indbygger med 9,6 procent. Vi bliver rigere uden, at midlerne til folkeskolen matcher vores stigende velstand og følgende højere forventninger.

Desuden stiger behovet for specialundervisning og andre støtteforanstaltninger kraftigt, og det sætter skolerne i et svært dilemma om enten ikke at tilbyde den hjælp, der er behov for, eller at [tage ressourcer fra almenområdet](#).

Svære vilkår i folkeskolen giver svære arbejdsbetingelser

Resultatet bliver en folkeskole med svære arbejdsvilkår, som de nyuddannede lærere i stigende grad vælger fra. Hver anden af dem, der vender folkeskolen ryggen, opgiver helt undervisning som profession. Der er ingen, der siger, at man absolut skal undervise, hvis man har en læreruddannelse, men tallet er alarmerende højt.

Størstedelen af de lærere, der har forladt folkeskolen, men som stadig er i undervisningssektoren, er ansat i private grundskoler.

Dermed er det ressourcer, der går fra det brede fællesskab til de private grundskoler, [der i stigende grad befolkes af ressourcestærke børn](#), når lærerne skifter fra folkeskolen til private skoler.

Det har betydet, at andelen af de ansatte i folkeskolen, som har en læreruddannelse, er faldet, mens vikarer og andre ikke-læreruddannedes andel er steget til omkring 20 procent. I private grundskoler er andelen af uddannet personale steget tilsvarende.

Det er en negativ spiral, hvor arbejdsvilkårene i folkeskolen bliver ringere, og det gør det sværere at holde på de uddannede lærere; det gør det mindre attraktivt for de ressourcestærke at støtte op om folkeskolen, så koncentrationen af elever med sociale og faglige vanskeligheder vokser; og det gør vilkårene for lærerne yderlige udfordrende.

Taberne bliver i første omgang de elever, der har allermest brug for støtte. I sidste ende er det dog sammenhængskraften – og os alle – der risikerer at tabe stort.

” *Det er en negativ spiral, hvor arbejdsvilkårene i folkeskolen bliver ringere, og det gør det sværere at holde på de uddannede lærere*

Direktør Lars Andersen